

PROTOCOL OVERGANG PO-VO

de Griffel

Katholieke basisschool

PROTOCOL OVERGANG PO-VO

BASISSCHOOL DE GRIFFEL

José de Jong, Linda Kroon

© november 2019

Herzien: april 2021

INHOUD

Inleiding	4
Missie van de school	4
Visie van de school	4
Het opstellen van een advies voor de overgang van PO naar VO	5
Werkhouding en motivatie	5
leervorderingen per onderwijsniveau	6
Het drempelonderzoek (groep 7)	7
NIO-toets (groep 8) vanaf 2020-2021	7
De uitslag van een eventuele IQ-test	7
IEP eindtoets	8
Naar het regulier voortgezet onderwijs	8
Voorwaarden	9
Onderwijskundig rapport en aanmelding	9
De VMBO-school	9
De beoordelingscommissie van het samenwerkingsverband	9
Naar het praktijkonderwijs	9
Voorwaarden	9
Onderwijskundig rapport en aanmelding	10
De beoordelingscommissie van het samenwerkingsverband	10
Communicatie met ouders/verzorgers	10
Bevestiging of bijstelling van het eindadvies	11
Literatuur	12
Geraadpleegde websites	12
Bijlage 1. invulschema advieswijzer PO-VO	13
Bijlage 2. Tijdsplan procedure advisering	14
Bijlage 3. Brief voorlopig advies groep 6 en 7	15
Bijlage 4. Brief definitief advies groep 8	16
Bijlage 5. Welke factoren bij het basisschooladvies meewegen?	17

INLEIDING

MISSIE VAN DE SCHOOL

De missie geeft weer waar wij als school voor staan en wat wij willen bereiken. Een missie vormt de basis, het DNA en verleent de uiteindelijke identiteit aan de school.

De Griffel biedt leerlingen goed en modern onderwijs, met specifieke aandacht voor hun persoonlijke mogelijkheden en achtergrond, in een inspirerende en veilige leer- en leefomgeving, waarbinnen het kind optimaal kan groeien en bloeien.

VISIE VAN DE SCHOOL

De visie beschrijft op welke wijze de missie handen en voeten krijgt. Aan de hand van de volgende kernwaarden geven wij onze missie vorm en inhoud: kwaliteit, ontwikkeling en betrokkenheid.

KWALITEIT

De Griffel is een school die streeft naar veelzijdig en kwalitatief hoogstaand onderwijs. Onderwijs dat past bij het individuele kind, maakt gebruik van goede lesmethodes en wordt gegeven door deskundige leerkrachten. *Samen leren!*

ONTWIKKELING

We hebben oog voor de individuele behoeften van de leerlingen. Ieder kind is uniek en ontwikkelt zich in een eigen tempo. Op onze school zijn veiligheid en respect belangrijke waarden. We volgen ieder facet van de intellectuele en de sociaal- emotionele ontwikkeling van alle leerlingen in een leerlingvolgsysteem. Daarop wordt de onderwijsinstructie, de begeleiding en het niveau afgestemd. We richten ons op het kind dat extra begeleiding nodig heeft, maar ook op het kind dat meer uitdaging nodig heeft. *Samen leren is samen leven!*

BETROKKENHEID

Samen leren en samen leven doe je niet alleen. We werken samen met interne en externe specialisten, deskundigen binnen Het Sticht en met de ouders/verzorgers van de leerlingen. Samen zijn we verantwoordelijk voor de leerlingen; met vertrouwen, duidelijkheid, eerlijkheid en respect naar elkaar toe. Daar begint het mee. *Samen leren en samen leven is samen werken!*

HET OPSTELLEN VAN EEN ADVIES VOOR DE OVERGANG VAN PO NAAR VO

Eind groep 7 geven wij het voorlopig advies voor het voortgezet onderwijs en halverwege groep 8 volgt het eindadvies. Het eindadvies wordt gebaseerd op:

- Werkhouding, inzet, motivatie, taakgerichtheid vanaf midden groep 5
- Leervorderingen (de resultaten van de Cito-toetsen (t/m 2020) en/of IEP-toetsen (vanaf 2021) en de methode-gebonden toetsen vanaf midden groep 5)
- Het drempelonderzoek (groep 7 & 8)
- NIO-toets in groep 8 vanaf 2020-2021
- De uitslag van een eventuele IQ-test

WERKHOUING EN MOTIVATIE

Om naar een bepaald schooltype te kunnen is het van belang te kijken naar de werkhouding en de motivatie van een leerling. In onderstaande tabel is te zien welke leerlingkenmerken en werkhouding belangrijk zijn bij de verschillende onderwijsvormen.

VMBO basis beroepsgerichte leerweg	VMBO kader beroepsgerichte leerweg
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Je hebt veel duidelijkheid nodig. ✓ Je wilt veel bewegen. ✓ Je werkt liever niet langer dan 5 minuten aan één stuk. ✓ Je houdt van praktisch werk. ✓ Je werkt soms met een beperkt vakkenpakket. ✓ Je houdt niet zo van lezen. ✓ Je werkt beter na het zien van voorbeelden. ✓ Je hebt veel aandacht nodig. ✓ Je leert het beste bij een leuke docent. ✓ Je leert in kleine 'hapklare' brokjes. ✓ Je plant niet of bijna niet. ✓ Je leert het beste in een gezellige omgeving. ✓ Je leert vooral door veel herhaling. ✓ Je houdt van afwisseling tijdens de les. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Je werkt het best met dingen die je kent. ✓ Je houdt van afwisseling in de opdrachten. ✓ Je werkt het best na een korte uitleg. ✓ Je hoort liever de opdracht dan dat je hem leest. ✓ Je werkt beter na het zien van voorbeelden. ✓ Je kunt minimaal 10 minuten aan één stuk werken. ✓ Je hebt hulp nodig bij het plannen. ✓ Je werkt het best wanneer de opdracht leuk is. ✓ Je houdt van overzichtelijke leerstof. ✓ Je werkt soms met een beperkt vakkenpakket. ✓ Je wilt een MBO-opleiding gaan volgen. ✓ Je wilt graag horen of het goed gaat. ✓ Je weet wanneer je hulp nodig hebt. ✓ Je wilt geholpen worden bij nieuwe opdrachten.
VMBO theoretisch/gemengde leerweg	HAVO/VWO
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Je kunt vertellen waar de opdracht over gaat. ✓ Je kunt eenvoudig schema's maken. ✓ Je kunt vertellen wat je niet begrijpt. ✓ Je kunt een hulpvraag formuleren. ✓ Je kunt zelfstandig nakijken en verbeteren. ✓ Je kunt minimaal 15 minuten aan één stuk werken. ✓ Je gebruikt de leerstoflijn bij het leren. ✓ Je kunt een paar dagen vooruit plannen ✓ Je werkt het best met een enigszins beperkt vakkenpakket ✓ Je wilt havo of mbo gaan volgen. ✓ Je kent het verband tussen kennis en resultaat. ✓ Je kunt een beetje abstract denken. ✓ Je werkt het best in een duidelijke structuur. ✓ Je houdt niet van al te grote opdrachten. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Je kunt je werk zelf gemakkelijk indelen. ✓ Je kunt verbanden leggen tussen één en ander. ✓ Je kunt goed abstract denken. ✓ Je begrijpt een ingewikkelde instructie. ✓ Je bent heel erg zelfstandig. ✓ Je kunt probleemoplossend denken. ✓ Je kunt heel lang aan één stuk werken. ✓ Je bent gericht op onderzoek. ✓ Je vindt leren leuk en je weet hoe je leert. ✓ Je planning ken je nagenoeg van buiten. ✓ Je kunt zelf je leerproces bijstellen. ✓ Je hanteert leerstrategieën. ✓ Je kunt de kern van de leerstof benoemen. ✓ Je hebt een gefundeerde eigen mening. ✓ Je kunt kennis toepassen in een eigen situatie. ✓ Je wilt een HBO of universitaire opleiding gaan volgen. ✓ Je kunt én wilt nog veel meer.

TABEL 1: WERKHOUING EN MOTIVATIE

Bron: http://www.passendonderwijs-almere.nl/external/files/BOVOC_protocol_PO-VO_17-18.pdf

LEERVORDERINGEN PER ONDERWIJSNIVEAU

Voor het bepalen van het advies wordt – naast werkhouding en motivatie - gekeken naar de cognitieve ontwikkeling van de leerling bij:

- Begrijpend lezen
- Rekenen en wiskunde
- Technisch lezen
- Spelling

De eerste twee onderdelen tellen hierbij het zwaarst. We gebruiken de methodegebonden en de niet-methodegebonden toetsen vanaf midden groep 5.

Voor de verschillende onderwijsniveaus gelden verschillende leervorderingen:

VWO

De leerling heeft vanaf midden groep 5 op de toetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem over het geheel genomen resultaten behaald op I-niveau (A).

HAVO

De leerling heeft vanaf midden groep 5 op de toetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem over het geheel genomen resultaten behaald op II-niveau (B en soms A).

VMBO-TL/MAVO

De leerling heeft vanaf midden groep 5 op de toetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem over het geheel genomen resultaten behaald op III-niveau en heeft daarnaast ook II-scores (C en soms B).

VMBO-KB

De leerling heeft vanaf midden groep 5 op de toetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem over het geheel genomen resultaten behaald op IV-niveau (hoog D en lage C).

VMBO-BB

De leerling heeft vanaf midden groep 5 op de toetsen die deel uitmaken van het leerlingvolgsysteem over het geheel genomen resultaten behaald met overwegend V-scores en voor technisch lezen IV scores(E en D).

PRAKTIJKONDERWIJS

Om naar het praktijkonderwijs te kunnen, moet de school een toelaatbaarheidsverklaring aanvragen bij het samenwerkingsverband. Voordat de school dit doet, moet de school met ouders/verzorgers en leerling overleggen.

Voor een toelaatbaarheidsverklaring krijgt de leerling een test van het praktijkonderwijs. Die meet het niveau van lezen, spelling, rekenen en begrijpend lezen.

Het praktijkonderwijs kent de volgende toelatingscriteria:

1. Het IQ van de leerling ligt tussen 55 en 80;
2. De leerling heeft een leerachterstand van drie jaar of meer op twee van de volgende domeinen (waarvan één van de domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen moet zijn):
 - inzichtelijk rekenen
 - begrijpend lezen
 - technisch lezen
 - spelling

NIO-TOETS (GROEP 7)

De Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau (NIO) is een Nederlandse test voor het onderwijs en wordt voornamelijk gebruikt om te testen welk onderwijsniveau in het voortgezet onderwijs het beste bij het kind aansluit. De NIO meet algemene intelligentie en geeft een indicatie van het aanlegniveau van kinderen. Het geeft een zeer betrouwbaar advies om het niveau van leerlingen te bepalen.

HET DREMPELONDERZOEK (GROEP 8)

Door middel van vijf toetsen op het gebied van technisch lezen, taalverzorging, woordenschat, begrijpend lezen en rekenen krijgen we een beeld van de leerling. De behaalde scores worden uitgedrukt in een Didactisch Quotiënt (DQ) waardoor leerlingen met elkaar vergeleken kunnen worden. Ook wordt er een didactische leeftijdsequivalent (dle) vastgesteld, waarmee vastgesteld kan worden of de leerling op niveau is of een achterstand heeft.

In de rapportage van het Drempelonderzoek worden de individuele scores van leerlingen vergeleken met scores van havo/vwo-leerlingen, leerlingen in de vmbo-leerwegen en praktijkschoolleerlingen; (gemengd)theoretisch, basis- en kaderberoepsgericht, wel of niet met leerwegondersteuning. Het didactisch profiel van de leerling wordt vertaald in een plaatsingsadvies. Bron:

<https://www.drempelonderzoek.nl/index.php/drempelonderzoek>

DE UITSLAG VAN EEN EVENTUELE IQ-TEST

Bij sommige kinderen is gedurende de basisschool een IQ-test afgenomen. Bij deze kinderen kan de uitslag van de IQ-test een rol spelen bij het advies voor de middelbare school. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen naar onderwijsniveau, IQ, didactisch leeftijdsequivalent (DLE) en leerrendement (LR). Voor een verwijzing naar het Praktijkonderwijs is een IQ-bepaling verplicht.

	LWOO	Leer-Rendement	Niveau	IQ
VWO	-	> 130%	>> E8	> 115
HAVO	-	110% - 130%	> E8	105-110
VMBO TL	LWOO	90% - 110%	> E7	95 - 105
VMBO K	LWOO	70% - 90%	> E6	85 - 95
VMBO B	LWOO	50% - 75%	> E5	75 - 90%
PRO	-	< 50%	< E5	55 - 75

TABEL 2: UITSTROOM EN IQ

Bron: <https://slideplayer.nl/slide/2124274/8/images/23/4.+Uitstroomniveaus+LWOO+Leer-Rendement+Niveau+IQ+VWO+-+%3E+130%25.jpg>

Sinds schooljaar 2020-2021 maakt de Griffel van de NIO-toets om de capaciteiten van de leerlingen in beeld te brengen. NIO staat voor Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau. Als de NIO wordt afgenomen in groep 7 van de basisschool dan kan de uitslag gebruikt worden om het voorlopig advies voor het meest geschikte niveau van vervolgonderwijs te ondersteunen. Met de uitslag van de NIO is het ook mogelijk na te gaan of een leerling binnen het voortgezet onderwijs straks behoefte heeft aan extra ondersteuning. De NIO kan worden afgenomen bij leerlingen van groep 7 en 8 van het (speciaal)basisonderwijs, en leerlingen van klas 1, 2 en 3 van het voortgezet onderwijs. De NIO mag uitsluitend door psychologen, orthopedagogen en gekwalificeerde testleiders worden afgenomen en geïnterpreteerd. De NIO is een hulpmiddel en niet bindend in het advies.

IEP EINDTOETS

Sinds 2014 is de eindtoets voor groep 8 verplicht en moeten scholen een keuze maken uit één van de eindtoetsen. Als stichting hebben wij gekozen voor de IEP Eindtoets. Deze eindtoets is goedgekeurd door het Ministerie van OCW. Met de IEP Eindtoets meten we de verplichte onderdelen lezen, taalverzorging en rekenen.

NAAR HET REGULIER VOORTGEZET ONDERWIJS

De leerkrachten van onze school kennen de leerlingen goed en zij weten wat een leerling wel kan en nog niet kan. In overleg met de intern begeleiders wordt een advies voor de basisschool afgegeven. Het advies dat basisscholen geven is *bepalend*. Het wordt in een gesprek met ouders en leerling besproken en toegelicht. Ons streven is wel dat ouders/verzorgers en de leerling zich kunnen vinden in het advies.

Ouders/verzorgers en hun kind kunnen scholen gaan bezoeken die bij het gegeven advies passen. Leerkrachten schrijven het onderwijskundig rapport en sturen dat op naar de school van keuze. Daarin staat wat de onderwijsbehoeften van een leerling zijn en hoe de leerling het op de basisschool heeft gedaan. Ook het advies dat de school heeft afgegeven staat erin.

Nadat het advies aan de leerling en ouders/verzorgers is besproken en definitief vastgesteld, wordt ook nog de eindtoets afgenomen. Het kan voorkomen dat een leerling deze toets beter maakt dan

verwacht. In dat geval kunnen we het advies aanpassen. Als een leerling minder goed heeft gescoord dan verwacht, heeft dit geen gevolgen voor het advies.

Meestal heeft de VO-school na de aanmelding ook persoonlijk contact met de basisschool om de aangemelde leerlingen te bespreken.

LEERLINGEN MET EXTRA ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE (LWOO)

VOORWAARDEN

De leerkracht en de intern begeleider bekijken per leerling of er een extra ondersteuningsbehoefte bestaat voor het voortgezet onderwijs. Dat wordt ook wel leerwegondersteuning (lwoo) genoemd. Om in aanmerking te komen voor lwoo gelden de volgende voorwaarden:

- een leerling heeft bij minstens twee vakgebieden een leerachterstand van minimaal 1,5 jaar. Er wordt gekeken naar de vakgebieden technisch lezen, spellen, begrijpend lezen en rekenen. Minstens een van de achterstanden moet bij begrijpend lezen of inzichtelijk rekenen zijn.
- naast deze toetsgegevens is ook informatie over de intelligentie noodzakelijk.

ONDERWIJSKUNDIG RAPPORT EN AANMELDING

De basisschool schrijft een onderwijskundig rapport over de leerling. Hierin staat welke extra ondersteuning de leerling op de basisschool heeft gekregen. Dit rapport gaat naar de vmbo-school waar de leerling door ouders/verzorgers wordt aangemeld.

DE VMBO-SCHOOL

De vmbo-school verzamelt vervolgens alle informatie die nodig is voor de lwoo-aanvraag. Om de aanvraag in te kunnen dienen, is soms extra informatie nodig over de leerling. Bijvoorbeeld informatie over faalangst, motivatie en andere sociaal-emotionele zaken. Als deze informatie er nog niet is, zorgt de vmbo-school daarvoor. Als alle informatie compleet is, gaat de lwoo-aanvraag naar de beoordelingscommissie van het samenwerkingsverband.

DE BEOORDELINGSCOMMISSIE VAN HET SAMENWERKINGSVERBAND

De beoordelingscommissie van het samenwerkingsverband beslist of de leerling lwoo krijgt. Als de leerling lwoo krijgt, ontvangen de ouders/verzorgers hierover een officieel bericht (via de school die het heeft aangevraagd). Dat heet een Aanwijzing lwoo. Als de leerling géén lwoo krijgt, geeft de commissie aan welk onderwijs/ondersteuning het beste is voor de leerling.

Bron: <https://swv-vo-zou.nl/voor-ouders/aanmelding/aanmelding-leerwegondersteuning/>

NAAR HET PRAKTIJKONDERWIJS

VOORWAARDEN

Op de basisschool maakt de leerling regelmatig toetsen. Voor het praktijkonderwijs gelden de volgende voorwaarden:

- De leerling heeft bij twee vakgebieden een leerachterstand hebben van minimaal 3 jaar. Het gaat daarbij om de vakgebieden technisch lezen, begrijpend lezen, spellen en inzichtelijk rekenen. Minstens één van de achterstanden moet begrijpend lezen of inzichtelijk rekenen zijn.
- Als de leerling zo'n leerachterstand heeft, is ook informatie over de intelligentie nodig.

ONDERWIJSKUNDIG RAPPORT EN AANMELDING

Met al deze informatie schrijft de basisschool een onderwijskundig rapport over de leerling. Hierin staat ook welke extra ondersteuning de leerling op de basisschool heeft gekregen. Dit rapport gaat naar de school voor praktijkonderwijs. De school voor praktijkonderwijs verzamelt alle informatie die nodig is voor de aanvraag. De ouders/verzorgers vullen een formulier in, waarin zij uitleggen hoe zij tegenover praktijkonderwijs staan. De school kan daarbij helpen. Als alle informatie compleet is, gaat de aanvraag naar de beoordelingscommissie van het samenwerkingsverband.

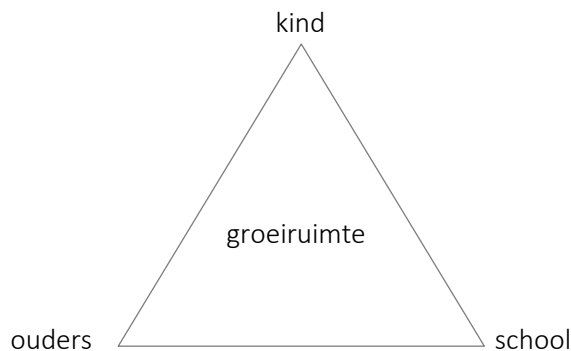
DE BEOORDELINGSCOMMISSIE VAN HET SAMENWERKINGSVERBAND

De beoordelingscommissie van het samenwerkingsverband beslist over de aanvraag. Als de leerling in aanmerking komt voor praktijkonderwijs, ontvang ouders/verzorgers hierover een officieel bericht. Dat heet een Toelaatbaarheidsverklaring PRO (TLV-PRO). Als de leerling niet in aanmerking komt voor praktijkonderwijs, geeft de commissie aan welk onderwijs/ondersteuning het beste is voor de leerling.

Bron: <https://swv-vo-zou.nl/voor-ouders/aanmelding/aanmelding-praktijkonderwijs/>

COMMUNICATIE MET OUDERS/VERZORGERS

Op de Griffel wordt gehandeld vanuit de contextuele benadering, die de communicatie tussen kind, ouders/verzorgers en de school voorstelt als een driehoek (zie Figuur 2; Van Mulligen, Gieles & Nieuwenbroek, 2004). De drie lijnen van de driehoek beschrijven de communicatie tussen de drie partijen (de hoeken). Communicatie tussen deze partijen is van groot belang, omdat deze de groei-ruimte voor de leerling beïnvloedt.

FIGUUR 1: HET KIND IS ONDERDEEL VAN DE DRIEHOEK 'KIND - OUDERS/VERZORGERS - SCHOOL'.

Eind groep 7 wordt het voorlopig advies besproken. In groep 8 volgt na het drempelonderzoek het definitieve advies. Dit kan bijgesteld worden als de uitslag van de IEP eindtoets sterk afwijkt van het definitieve advies van school.

Om de informatie over werkhouding en leervorderingen naast elkaar te kunnen zetten, is onderstaande tabel een handig hulpmiddel.

In Bijlage 1 is deze tabel als werkdocument opgenomen.

niveau	Werkhouding en motivatie	Methode-toetsen				Cito-toetsen				Drempel-onderzoek	IQ
		BL	R&W	TL	S	BL	R&W	TL	S		
PRO											
BB											
KB											
TL/MAVO											
HAVO											
VWO											

TABEL 3: OVERZICHT MBT HET SCHOOLADVIES

Ouders/verzorgers krijgen bij de bespreking van het advies een door de leerkracht(en) en de intern begeleider getekende brief mee waarin het voorlopige of het definitieve advies is vastgelegd. Mochten ouders/verzorgers grote bezwaren hebben tegen het advies, dan kunnen zij verder in gesprek gaan met de intern begeleider en de directeur. Ons doel is om samen tot een goede keuze voor het voortgezet onderwijs te komen. Hierbij moet wel gezegd worden dat de school het definitieve advies bepaalt.

BEVESTIGING OF BIJSTELLING VAN HET EINDADVIES

In april of mei wordt de IEP eindtoets afgenomen. Ook hier komt een schooladvies uit. Mocht het zo zijn dat deze score veel hoger is dan het advies dat de school heeft afgegeven, dan volgt er een nieuw gesprek met ouders/verzorgers en de leerling en kan het advies eventueel worden bijgesteld.

In onderstaande tabel staan de standaardscores van de IEP eindtoets per schooltype.

VMBO BB EN VMBO K/B	50-61
VMBO- K EN K/T	50-61
VMBO -T	71-76
VMBO-T/HAVO	77-81
HAVO	82-86
HAVO-VWO	87-92
VWO	93-100

TABEL 4: SCHOOLTYPES EN DE IEP EINDTOETS

Bron: <https://slideplayer.nl/slide/2124274/8/images/23/4.+Uitstroomniveaus+LWOO+Leer-Rendement+Niveau+IQ+VWO+-%3E+130%25.jpg>

LITERATUUR

Van Mulligen, W., Gieles, P., & Nieuwenbroek, A. (2004). *Tussen thuis en school: Over contextuele leerlingbegeleiding*. Leuven-Voorburg: Uitgeverij Acco.

GERAADPLEEGDE WEBSITES

http://www.passendonderwijs-almere.nl/external/files/BOVOC_protocol_PO-VO_17-18.pdf

<https://slideplayer.nl/slide/2124274/8/images/23/4.+Uitstroomniveaus+LWOO+Leer-Rendement+Niveau+IQ+VWO+-+%3E+130%25.jpg>

<https://swv-vo-zou.nl/voor-ouders/aanmelding/aanmelding-leerwegondersteuning/>

<https://swv-vo-zou.nl/voor-ouders/aanmelding/aanmelding-praktijkonderwijs/>

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/overgang/welke-factoren-meewegen>

BIJLAGE 1. INVULSCHEMA ADVIESWIJZER PO-VO

Niveau	Werkhouding en motivatie	Methode-toetsen				Cito-toetsen				Drempel- onderzoek	IQ
		BL	R&W	TL	S	BL	R&W	TL	S		
PRO											
BB											
KB											
TL/MAVO											
HAVO											
VWO											

BIJLAGE 2. TIJDSPAD PROCEDURE ADVISERING

Periode	Inhoud	Verantwoordelijk
Groep 7		
December	Informatie verstrekken over open dagen VO-scholen	Leerkrachten en intern begeleiders
Februari	VO-scholen bezoeken op open dagen	Leerlingen en ouders/verzorgers
Voorjaar	NIO-toets	Groepsleerkrachten en intern begeleiders
Juni	Voorlopig advies	Groepsleerkrachten en intern begeleiders
Groep 8		
Najaar	Drempelonderzoek afnemen. Ouders/verzorgers informeren als de uitslag afwijkt van het voorlopig advies.	Groepsleerkrachten, intern begeleiders, orthopedagoog van Het Sticht
Januari	Eindadvies	Groepsleerkrachten en intern begeleiders
Februari	Open dagen bezoeken van het VO.	Leerlingen en ouders/verzorgers
Maart	Insturen onderwijskundige rapporten	Leerkrachten
April	IEP eindtoets: eventueel bijstellen eindadvies en ouders informeren.	Leerkrachten en intern begeleiders

BIJLAGE 3. BRIEF VOORLOPIG ADVIES GROEP 6 EN 7

Zeist, [DATUM]

Betreft: voorlopig schooladvies

Aan de ouder(s) van,

Hierbij krijgt u ons voorlopige schooladvies. Dit advies hebben wij gebaseerd op de werkhouding en de leervorderingen vanaf midden groep 5. Daarnaast hebben wij de informatie uit een eventuele intelligentietest meegenomen.

Het schooladvies is:

Met vriendelijke groeten,

Namens het team van de Griffel:

[HANDTEKENING]

.....

.....

.....leerkracht groep 6 of 7

[HANDTEKENING]

.....

.....

..... intern begeleider

KBS de Griffel

tel. 030-6992119

de Clomp 2002/04

info@bsdegriffel.nl

3704 KC Zeist

www.bsdegriffel.nl

BIJLAGE 4. BRIEF DEFINITIEF ADVIES GROEP 8

Zeist, [DATUM]

Betreft: definitief schooladvies

Aan de ouder(s) van,

Hierbij krijgt u ons definitieve schooladvies. Dit advies hebben wij gebaseerd op de werkhouding en de leervorderingen vanaf midden groep 5. Daarnaast hebben wij de informatie uit een eventuele intelligentietest meegenomen en de resultaten van het drempelonderzoek

Het schooladvies is:

Met vriendelijke groeten,

Namens het team van de Griffel:

[HANDTEKENING]

.....

.....

.....leerkracht groep 8

[HANDTEKENING]

.....

.....

..... intern begeleider

KBS de Griffel

tel. 030-6992119

de Clomp 2002/04

info@bsdegriffel.nl

3704 KC Zeist

www.bsdegriffel.nl

BIJLAGE 5. WELKE FACTOREN BIJ HET BASISCHOOLADVIES MEEWEGEN?

Onderstaand artikel is afkomstig van het Ministerie van Onderwijs. Wij gebruiken dit artikel om onszelf scherp te houden bij het opstellen van een zo passend mogelijk advies.

Het artikel is integraal overgenomen van: <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/overgang/welke-factoren-meewegen>

FACTOREN DIE MEEWEGEN

Wat zou een leraar moeten meewegen bij het basisschooladvies? Werkhouding en motivatie, leerresultaten, het opleidingsniveau van de ouders, en de ondersteuning van thuis: helpt het meenemen ervan de kansen van een leerling, of juist niet? Uit onderzoek van de inspectie blijkt wat de kansen van leerlingen kan bevorderen of juist belemmeren. En hoe zit het met dubbele adviezen?

Hebt u de 'interactieve simulatie Basisschooladvies' gedaan? Dan kreeg u al persoonlijke feedback over deze factoren. Hier volgt een nadere toelichting over de invloed van de verschillende factoren bij het basisschooladvies.

WERKHOUDING EN MOTIVATIE

Leraren kijken met hun eigen bril naar leerlingen. Zij blijken vaak verschillende inhoudelijke betekenissen te geven aan zogeheten zachte leerlingkenmerken, zoals werkhouding, motivatie en gedrag. Hierbij spelen persoonlijke ervaringen, achtergronden en (bewuste en onbewuste) aannames een rol. Deze aannames kunnen een goede inschatting van een leerling in de weg staan, waardoor leerlingen een advies krijgen dat mogelijk te weinig recht doet aan hun mogelijkheden. Het helpt wanneer leraren en begeleiders met elkaar het inhoudelijke gesprek aangaan over de betekenis die zij geven aan de zachte informatie die zij hebben over leerlingen (om een eenduidige betekenis aan de begrippen te kunnen geven) en over het belang van deze zachte factoren voor het advies.

Gedragsskenmerken als motivatie, werkhouding, zelfstandigheid geven voor leraren vaak de doorslag bij het hoger dan wel lager laten uitvallen van een advies. Dit is een valkuil.

Het biedt bijvoorbeeld kansen voor een gemotiveerde, harde werker die bij twijfel een gemengd advies vmbo-k/tl krijgt in plaats van vmbo-k. Dat is natuurlijk positief. Maar dit zelfde uitgangspunt kan een leerling met een lage motivatie juist kansen ontnemen. Terwijl de redenering ook kan zijn: "Als deze leerling die met deze lage motivatie toch resultaten van dit niveau behaalt, dan heeft de leerling vast nog meer in zijn mars." Bovendien wil de lagere motivatie die een leerling in de basisschool laat zien, niets zeggen over zijn/haar motivatie later in het voortgezet onderwijs.

Het helpt als een school gedragsskenmerken zoals werkhouding, motivatie, concentratie, zelfstandigheid niet beschouwt als vaststaande (en belemmerende) factoren, maar juist doelgericht met leerlingen werkt aan het wegwerken van deze belemmeringen. Op die manier biedt de school grotere kansen aan leerlingen.

LEERRESULTATEN

Toetsresultaten uit het leerlingvolgsysteem zullen voor alle scholen een leidende rol spelen bij het opstellen van het schooladvies.

Scholen betrekken niet altijd de ontwikkeling die leerlingen over een langere periode doormaken (leergroei) bij hun analyse en interpretatie. Toch heeft het, vanuit het oogpunt van kansen bieden,

voordelen om hier zorgvuldig naar te kijken. Een leerling die in groep 8 ineens een terugval laat zien in de leerresultaten, kan te weinig recht worden gedaan aan de werkelijke ontwikkeling en capaciteiten wanneer alleen gekeken wordt naar de meest recente toetsgegevens. Hetzelfde geldt voor een leerling die misschien nog niet helemaal op het benodigde niveau zit voor een bepaald vervolgniveau, maar die wel in korte tijd een enorme groei heeft laten zien. Daardoor is het denkbaar dat bij zo'n laatbloeiër de groei nog verder door kan zetten.

Naast de toetsresultaten zal ook het resultaat van de eindtoets meewegen in het uiteindelijke advies. Als het toetsadvies hoger uitvalt dan het schooladvies, dan is de basisschool wettelijk verplicht het schooladvies te heroverwegen. In overleg met de ouders/verzorgers en de leerling kan de school het advies dan naar boven bijstellen, maar deze bijstelling is niet verplicht. Ligt het toetsadvies onder het niveau van het geadviseerde schooltype, dan wordt het schooladvies niet aangepast. Vo-scholen kunnen het schooladvies niet bijstellen. Zij mogen geen aanvullende eisen stellen of aanvullende toetsen afnemen ten behoeve van het schooladvies. Ook mogen zij niet op basis van informatie uit het leerlingvolgsysteem van de basisschool het schooladvies bijstellen of de basisschool verzoeken het advies bij te stellen. Meer informatie is te vinden op de pagina Overgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs.

OPLEIDINGSNIVEAU VAN OUDERS

Kinderen van hoogopgeleide ouders/verzorgers blijken, gemiddeld genomen, hogere adviezen te krijgen dan kinderen van laagopgeleide ouders, ook al liggen de schoolprestaties op hetzelfde niveau.

Dit kan samenhangen met verschillende aspecten. Zo is de thuissituatie van een leerling een factor die bijdraagt aan de beeldvorming over leerlingen. Bij de interpretatie hiervan spelen het referentiekader van de leraar en impliciete aannames over leerlingen een grotere rol dan bij de interpretatie van cognitieve leerprestaties. We zien dit vooral gebeuren wanneer leerresultaten niet eenduidig wijzen naar een bepaald advies. Deze aannames pakken vaker negatief uit voor leerlingen van laagopgeleide ouders/verzorgers dan voor leerlingen van hoogopgeleide ouders.

Ook blijken sommige (groepen) ouders/verzorgers sneller naar school te komen om te praten over het omhoog bijstellen van een advies. En andere (groepen) ouders/verzorgers leggen zich (te) gemakkelijk neer bij het advies van de school - bijvoorbeeld uit respect voor de school of doordat zij lage ambities hebben voor hun kind.

Verder kan meespelen dat vaak wordt verondersteld dat kinderen gemakkelijk tussentijds, of na het behalen van het diploma, alsnog kunnen opklimmen naar een hoger niveau. In de praktijk blijkt dit echter nog niet zo eenvoudig, zeker voor kinderen van laagopgeleide ouders. Hierdoor blijven deze leerlingen vaker op een te laag niveau zitten.

We weten dat een goede samenwerking met ouders/verzorgers de schoolontwikkeling van leerlingen ten goede komt. Dit geldt ook voor de betrokkenheid van ouders/verzorgers bij het schooladvies. Ook hiervoor is het belangrijk dat de school in beeld heeft wat de kenmerken zijn van de ouderpopulatie. Op die manier kan de school bepalen hoe zij hierop kunnen inspelen, met als doel: de kans vergroten op het best passende advies voor leerlingen. Soms zal dit betekenen dat de school ouders/verzorgers actief moet opzoeken, en soms zullen scholen na moeten bedenken hoe zij om willen gaan met (ongewenste) druk van ouders.

In de praktijk zien we dat sommige scholen een toenemende druk van ouders/verzorgers ervaren, bijvoorbeeld om een hoger advies af te geven. Andere scholen zien de betrokkenheid van ouders/verzorgers juist afnemen of zij hebben te maken met lage ambities van ouders. Scholen signaleren dit maar blijken dit niet altijd aan te grijpen om na te gaan wat dit betekent voor hun ouderbeleid en de adviesprocedure.

Persoonlijke aannames en impliciete houdingen spelen altijd een rol bij oordeelsvorming en advisering. Het is belangrijk dat scholen zich daarvan bewust zijn. Daarnaast zouden scholen beter kunnen nadenken over hoe zij willen inspelen op kenmerken van ouders/verzorgers met als doel: kansen voor leerlingen te vergroten. Kent de school haar ouders/verzorgers en heeft zij zicht op kenmerken die kansen voor leerlingen negatief beïnvloeden? Niet om deze informatie te beschouwen als belemmerend voor de kansen, maar juist als factoren waar de school op in moet spelen. Soms zal dit betekenen dat ouders/verzorgers actief opgezocht moeten worden door de school soms zullen scholen na moeten gaan hoe zij willen omgaan met (ongewenste) druk van ouders. Bovendien is het belangrijk dat scholen zich ervan bewust zijn dat voor elk kind, maar zeker voor de groep leerlingen met lager opgeleide ouders, het uitspreken van hoge verwachtingen kansen bevorderend kan zijn.

ONDERSTEUNING VAN THUIS

Ook de inschatting van ondersteuningsmogelijkheden draagt bij aan de beeldvorming over leerlingen. Net als bij gedragskenmerken (zie Werkhouding en motivatie), geldt ook hiervoor dat deze inschatting vaak subjectief en persoonsgebonden is. Een al te persoonlijke invulling belemmert de zorgvuldigheid van de inschatting van capaciteiten en mogelijkheden (en daarmee mogelijk kansen) van leerlingen.

Zo is er bijvoorbeeld het beeld dat hoogopgeleide ouders/verzorgers hun kind waar nodig vaker op andere wijze ondersteuning geven (doordat ze de weg in onderwijsland kennen, of via schaduwonderwijs) dan laagopgeleide ouders. Dat beeld mag in veel gevallen algemeen kloppen, maar tegelijkertijd ondersteunen niet alle hoogopgeleide ouders/verzorgers hun kind thuis bij schooltaken. En ook laagopgeleide ouders/verzorgers kunnen, zelfs als ze laaggeletterd zouden zijn, een belangrijke rol spelen in het schoolsucces van hun kinderen.

Leraren zouden daarom niet moeten afgaan op aannames, maar zich baseren op informatie over de ondersteuning vanuit thuis die ze zijn nagegaan. Net als bij de factor 'Opleidingsniveau van ouders' geldt ook hier dat informatie over ouderbetrokkenheid en de ondersteuning door ouders/verzorgers thuis, van belang zijn bij de beeldvorming over leerlingen. Niet om deze te beschouwen als belemmerend voor de kansen, maar juist als factoren waar de school op in moet spelen met als doel de kansen voor leerlingen vergroten.

DUBBELE ADVIEZEN

Tot slot, niet voor alle leerlingen in groep 8 is al helemaal duidelijk welke schoolsoort voor hen het meest geschikt is. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld laatbloeiers zijn of door welke oorzaak ook een bepaalde achterstand hebben opgelopen. Dit zijn voorbeelden van leerlingen die baat kunnen hebben bij een bredere brugklas. Deze leerlingen hebben ook baat bij een dubbel schooladvies van de basisschool, zoals havo/vwo, of bijvoorbeeld vmbo-k/vmbo-t.

Basisscholen hebben altijd het recht om zowel enkelvoudige als dubbele adviezen te geven. Middelbare scholen mogen dus niet van basisscholen eisen dat zij alleen enkelvoudige adviezen geven. Er kunnen weliswaar (regionaal) afspraken gemaakt worden tussen basisscholen en middelbare

scholen – bijvoorbeeld in de vorm van plaatsingswijzers – over de manier waarop de advisering bij voorkeur plaatsvindt, maar die afspraken mogen basisscholen nooit het recht ontzeggen om meervoudige adviezen te geven. Aangezien het basisschooladvies leidend is, mogen middelbare scholen leerlingen met een dubbel advies niet weigeren. Als zij dat wel zouden doen, overtreden zij de wet en kan de inspectie handhavend optreden.

Tussen 2012 en 2016 nam het aandeel brede adviezen jaarlijks steeds af. Deze dalende trend was reden tot zorg. Laatbloeiers en leerlingen over wie twijfel bestaat, hebben immers baat bij een breed advies. De wijze waarop de inspectie het onderbouwrendement van vo-scholen berekende, bleek een belangrijke veroorzaker van de dalende trend in de brede adviezen. De inspectie heeft daarom de berekening van het onderbouwrendement aangepast. Als een leerling met een breed advies in het derde leerjaar op het laagste niveau van het advies terecht komt, telt dit niet langer als afstroom. Voor een leerling die in het derde leraar op het hoogste niveau van het advies blijkt te zitten, ontvangt de school juist extra punten.